

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
 Articolele neînscrise nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se restituie.
Insertate
 se primesc la Administrațiunea
 Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Angenfeld & Emeric Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 peit Nachf., Anton Oppelk.
 În Budapesta la A. V. Golber-
 ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
 opold (VII. Erzsébet-körút).
 Prețul inserțiilor: o serie
 garandată pe o coloană 10 bani
 pentru o publicare. Publicări
 mai dese după tariful și învo-
 ială. — **RECLAME** pe pagina
 8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare...

ABONAMENTUL PENTRU AUSTRO-UNGARIE:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.,
 în zile de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 în zile de Duminică 8 fr. pe an.
 Se prenumeră la toate ofi-
 ciile postale din țară și din
 afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare
 lângă Inulul Nr. 30, etajul
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul acasă: Pe un an 24
 cor., pe șase luni 12 cor., pe
 trei luni 6 cor. — Un esem-
 pliar 10 bani. — Atât abona-
 mentele, cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 257.

Brașov, Joi 20 Noemvrie (3 Decemvrie)

1908.

Apelul celor douăzeci și patru.

De mult se lucrează în ascens la subminarea actualei coaliții maghiare. De câte-va ori s'a adus în discuțiune cestiunea spargerei coaliției și în toate cazurile acestea era partidul poporal catolic bânuit că vrea să facă rup-tură. Conflictul a rămas însă mai mult aparent și iarăș s'au îmbrățișat par-tidele aliate, iar conducătorii partidu-lui poporal au declarat că n'au de gând să facă sciziune. Le-a plăcut să stea la putere, căci așa putea mai bine să-și vadă de interesele lor și să se organizeze pentru viitoarea ac-țiune. Acum se ridică tot din sânul poporalilor catolici două-zeci și patru, cari printr'un apel încearcă de astă-dată cu toată serioșitatea să bată icul care să spargă coaliția. Apelul a fă-cut senzație și cu toate că se drept-tează într'ansul de o cestiune de trac-tează în legătură se demonstrează în contra legii pentru căsătoria civilă, toată lumea consideră pasul celor 24 ca o declarație de războiu făcută coa-liției. Iată de ce e vorba:

Apelul amintit e adresat catoli-cilor din Ungaria, cari sunt provocați printr'ansul de-adeptul, ca ori de câte-ori vor încheia căsătoria civilă prescrisă de lege, să refuze subscrie-rea matriculei de stat. Legea asupra căsătoriei civile dă dreptul acelor cari încheie o căsătorie civilă de-a re-fuza subscrierea matriculei de stat. S'a întâmplat însă arare-ori ca cine-va să refuze subscrierea, de aceea a surprins astă primăvară faptul, că chiar un funcționar înalt în ministeriul de culte br. Alex. Barkoczy a refuzat ca martor la o căsătorie civilă subscrie-rea matriculei. De atunci s'a observat o tot mai intensivă agitație în contra subscrierii matriculelor de stat din partea catolicilor.

Nu de mult un preot romano-catolic cu numele Rudolf Kotzurek, dintr'o comună aproape de Pojun, a mers până a provoca de pe am- von pe credincioși să refuze subscrie-rea matriculei de stat. În urma a- ceasta preotul a fost tras în cercetare pentru călcarea unei dispoziții legale. Tribunalele de prima instanță l'au a- chitat, dar Curia regească l'a condam- nat la o amendă în bani de 200 cor. Sentința Curiei a fost aspru atacată de poporali, iar apelul celor douăzeci și patru declară sentința Curiei de greșită și încheie cu cuvintele: „Cat- olicilor, nu subscrieți nici odată ma- tricula civilă de stat!“ Acest apel e scris de 24 poporali în frunte cu vicepreședintele camerei St. Rakowsky, canonicul Ioan Molnar, contele Geza Majlath, Francisc Buzath ș. a. Numai cinci membri ai partidului poporal dietal n'au scris apelul, iotreei ministrul a latere contele Aladar Zichy, con- tele Ioan Hunyady și canonicul Alex. Gisswein.

Legea art. XXVI din 1904 §. 12 alinia 4 zice în adevăr: „Dacă păr- țile voiesc să refuze subscrierea in- trodusei (căsătoriilor) în matriculă,

aceasta este a se aminti ca adnotare la introducere“. De aici conchid po- poralii că legea nu prinde necondi- ționat subscrierea matriculei cu mâna proprie, așa că aceasta poate fi și refuzată.

Curia regească susține în sentința ei că din acea dispozițiune a legii care nu pedepsește refuzarea sub- scrierii și cere ca să se adnoteze această refuzare, nu se poate trage consecența că dispoziția generală obli- gătoare a legii și-ar fi pierdut pute- rea și că din toate acestea s'ar putea da un senz tocmai contrar la ceea ce prescrie legea în mod neîndoios. Po- poralii motivează apelul lor zicând că au voit să acopere pe preotul Kotzu- rek care a fost pe nedrept condam- nat, de aceea și ei au ales același mod, de a apela la public ca preotul Kotzurek de pe amvon. Ei prin acea- sta voiesc să arate, că preotul n'a co- mis nimic neiertat și așteaptă ca acum în consecența să se introducă proce- dura penală pentru atățare la neas- cultare contra unei dispozițiuni legale și în contra celor 24, cari au scris apelul. În acest caz se va cere cam- erei să suspende dreptul de imu- nitate al celor 24 de deputați sub- scriși în apel. Aceasta va da naștere unei discuțiuni înfocate și cei subscriși sperază în cele din urmă că majorita- tea camerei deputaților va refuza ex- tradarea lor. Poate că nu greșesc în calcul, intru cât adevărat se știe că în camera actuală preponderază catoli- cii. Ceilalți, și îndeosebi protestanții, sunt foarte indignați de procederea poporalilor, pe cari li acuză că ar voi să provoace un nou „kulturkampf“.

Acum se constată că în senatul Curiei care a judecat cazul preotului catolic amintit s'au aflat ca judecă- tori patru reformați maghiari și doi Jidovi. Imprejurarea aceasta firește că va fi exploatată la timpul său în mo- dul cel mai nemilos de Rakowsky și soți, cari au dovedit nu numai odată că se pricepe la astfel de atacuri. Or- ganul oficios al coaliției „Budap sti Hirlap“ e foarte neplăcut atins de acțiunea celor două-zeci și patru. Toate le putem înțelege — zice a- mintita Ioaiie — numai una nu: unde a rămas în această hărțuială nați- nea, unde patria? Apoi adaugă: „Cei ce caută aceste interese, aceia văd cu inima cernită această retradă a confesiunilor maghiare față cu acele mari și bogate confesiuni, cari cunosc numai interesele valahe și sârbești și stau departe de așa numitele lupte culturale ale noastre“. Hei, hei! mari farisei mai știu să fie purtătorii de șlep ai lui Apponyi dela „Budapesti Hirlap“ când li-se pune și lor câte odată ceva de a curmezișul. Dar unde stă scris că monștruositatea aceasta de coaliție trebuie sa stea la putere până la coada veacului?

Metropolitul Mețianu despre situație.

S'a fost amintit într'unul din nu- merii noștri premergători, că d-l Ioan Rusu Abrudeanul, publicist în Româ- nia, a obținut un interviu dela I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Mețianu. D-l Rusu publică în „Adevărul“ din Bu- curești convorbirea cu Metropolitul. Iată-o:

Intr.: Înalt Prea Sfinția Voastră! Văd prin ziarele dela d-v. și știu și în mod particular, că deputații români din Budapesta, de acord cu nu- mărăoși fruntași ai poporului, vă cer d-v. și ce- lorlalți prelați români să imitați marea pildă a metropolitului Șaguna și să vă puneți în frun- tea națiunii în vederea unei mari adunări de consfătuire pentru găsirea celui mai bun mijloc de apărare în contra primejdiei cu care vă amenință noua reformă electorală ungurească. Ce crede Înalt Prea Sfinția Voastră de această idee, care preocupă azi atât de mult sufletele româ- nești? Este oportun și mai ales poate fi utilă această mare manifestațiune rațională?

Răsp.: »Deși eu nu fac politică, totuși pentru orientarea d-tale și mai ales pen- truca și generația mai tinără să cunoască poziția noastră a arhierilor români, cred necesar să-ți reamintesc timpurile când arhierii erau conducătorii naturali ai Ro- mânilor din statul ungar. Astfel renumita adunare ținută în 1848 la Blaj a fost per- misă de guvern numai sub conducerea ar- hierilor de atunci, Șaguna din Sibiu și Leményi din Blaj. Tot așa a permis gu- vernul la 1848 și Sârbilor o asemenea ad- unare, sub conducerea metropolitului lor Iosif Raiacici.

»Inmulțindu-se mai târziu clasa inte- ligență românească și având Românii și câțiva deputați în dieta țării, i-s'a părut inteligenței române că arhierii ar putea să fie la un moment dat influențați de gu- vern. Condusă de această idee, clasa inte- ligență românească încă în zilele metro- politului Șaguna și Șuluț, pe cari națiunea îi alesese de președinți ai comitetului na- țional, a dispunat pe arhierii dela condu- cerea politică a poporului român și a ales un comitet național sub conducerea mire- nilor, comitet care există și astăzi și e pus sub prezidența d-lui George Pop de Băsești.

»De atunci noi, arhierii români, nu ne-am mai ocupat cu politica. Dar cu toate acestea dacă comitetul național ar obține dela guvern permisiunea pentru ținerea unei adunări mari și dacă inteligența și poporul ar dori-o, deși mă aflu în etate destul de înaintată, nu m'ași retrage de a participa la o astfel de adunare.

»Deoarece însă adunarea din Blaj de la 1848 avea de scop să facă cunoscut factorilor competenți dorințele Românilor și apoi având în vedere că factorii com- petenți de azi cunosc deja dorințele și gra- vaminele noastre față de proiectul refor- mei electorale, fie prin glasul deputaților români din dietă, fie prin numeroasele adu- nări populare ținute în zilele din urmă, mărturisesc că nu văd ce rost ar mai avea o mare adunare și ce ar putea să urmeze dacă nici dorințele ei nu ar fi luate în con- siderare!»

M'am mulțumit cu această declarație a Înalt Prea Sfinției Sale și după o scurtă convorbire privitoare la sănătatea I. P. S. Sale și alte ces- tiuni de ordin mai mărunț, m'am retras exprin- mând octogenarului arhieriu respectuoasele mele mulțumiri pentru căldura și dragostea părin- tească cu care m'a primit.

Interpeleție despre anexiune. Deputa- tul partidei populare catolice Bela Rakov- sky vrea să interpeleze cu privire la a- nexiune și la situațiunea din afară. Se zice că interpeleția sa o va presenta par- tidului și decumva acesta nu va consimți la ea, va ieși din partid, eventual și din coalițiune. Intre altele în interpeleție vrea să vorbească despre boicotul Turcilor și vrea

să amintească și imprejurarea, că Țarul Rusiei și Regele Italiei încă nici până în ziua de azi n'au răspuns la scrisoarea au- tografă, la scrisoarea monarhului Francisc Iosif prin care le anunță anexiunea.

Folle engleze și jubileul împăratului. Cele mai multe foi din Londra aduc arti- coli pentru comemorarea zilei jubilară a Împăratului Francisc Iosif. Articollii aceștia trec însă deodată la cele mai aspre ata- curi ce se îndreaptă contra sfetnicilor ac- tuali în afacerile exterioare ai împăra- tului.

»Standard« scrie că Francisc Iosif s'a dovedit ca amic credincios al Angliei, la- udă virtuțile lui ca domnitor dar îl pro- voacă că cât mai curând să se scuture de acele persoane ce încunjură tronul său și cari compromit numai vaza monarhiei în afară. Austro-Ungaria n'ar trebui să se fudulească cu preponderanța ei militară în Balcani și să-și ia o atitudine amicală față cu popoarele mici de-acolo.

»Daily Telegraph« zice că br. Aeh- renthal va trebui să-și tragă sama cu cu- rentul contrar Austro-Ungariei din Italia dacă va proceda pe cărările de până acum.

»Daily Mail« laudă pe junii Turci că au știut să facă boicotul mărfurilor au- striace și ungare cu atâta efect. Br. Aeh- renthal nu va fi doară atât de temerar să provoace în anul jubilar al împăratului un războiu cu Turcii. El n'are decât să vie la conferența propusă de Rusia, Franca și Anglia și să consimtă în principiu, că Tur- ciei i se cuvine pentru anexiunea Bosniei și Herțegovinei o compensație corăspun- zătoare și boicotul va înceta de sine.

Italianii contra Austriei. Duminică s'au ținut în sute de orașe din Italia mee- tinguri de protestare în contra Austriei. Liniștea nu a fost turburată niciări. În Roma au fost conșinate trupele în număr de vr'o 20,000 oameni. În teatrul din Ve- neția s'a făcut Duminică seara o mare manifestațiune în favorul studenților ita- lieni răniți la universitatea din Viena. Pe S. Marco s'au repetat demonstrațiunile după eșirea publicului din teatru.

Din Blaj.

— 1 Decemvrie n. 1908.

În Blaj — mica cetate, care a perdut peatra de pe Câmpul libertății și Crucea lui Iancu fără să le mai afe, dar pe cari le poartă încă generația de azi în suflete, pentru ca generațiile viitoare să nu mai moștenească aceste amintiri sfinte — am avut Sâmbătă în 28 Nov. n. o zi de bu- curie. Blăjenii răniți în simțământul lor de pietate față de cele două monumente scumpe ale trecutului, au căutat să-și afe satisfacție într'un fapt pozitiv: la alegerile de membrii noi în reprezentanța comu- nală s'au aflat cea mai nobilă rehabilitare sufletească în biruința strălucită câștigată față de contrari. Cu 71 de voturi majori- tate au ales în reprezentanță numai cetă- lenii români, toți oameni de suflet, vred- nici tovarăș de luptă și de gânduri nobile ai avocatului Danilă Sabo. Subtrag acest nume în acest loc și'n această corespon- dență nu pentru că așa vrea să-l scot în relief pe acest bărbat de luptă și de muncă neobosită, ci pentru că simț, că acest Ro- mân și-a făcut o datorie conștie și demnă de vremurile pe cari le trăim. Nu vrem să lăudăm pentru că fapta bună se laudă prin sine, ci vrem să alegem acum mai mult ca totdeauna pe cei mai buni dintre cei mulți chemați, pentru că fixând astfel ca- racterele întregre și sufletele muncitoare, să ne putem da bine seama, cine sunt cei mai buni și mai apți, pentru ca în jurul lor să ne putem înșirui cu dragoste lășând

opus, a arestat pe vr'o câțiva. Cei arestați au fost puși curând în libertate și au fost înștiințați autoritățile școlare.

Scut pentru studenții din Germania. În urma ultimelor esecse din Praga, secretarul consulatului general german de acolo a primit însărcinarea dela oficiul de externe din Berlin să cerceteze dacă cu ocaziunea acestor excese, mai ales de Sâmbătă seara, au fost scuipați și loviți și studenții din Germania. După ce i-s'a afirmat această conzultului, el a trimis imediat un raport amănunțit oficiului de externe din Berlin.

Necrolog. Moise Birtolon și Ana Valea din Lăscud anunță moartea ficei lor *Natalia Birtolon*, elevă din I clasă civilă din Blaj. Odihnească în pace!

Finanțele italiene stau bine. Ministrul de finanțe Carcano a comunicat senatului că după cum stabilesc cifrele definitive ale bugetului din 1908, aceasta va avea un excedent de 36 milioane.

Conferență publică. D-nul prof. *Ciorlea* va ținea Duminică în 6/23 Dec. o prelegere din domeniul fizicii aplicate; începutul la 6 oare seara.

Birturile Craiovei. Cetim în »Dojlu»: Craiova e poate singurul oraș din țară în care birturile sunt ținute numai de Români. În partea nordică a Moldovei toate, dar absolut toate birturile sunt ținute de Evrei; de aceea nu e nici o mirare că Vineri după amiază și Sâmbăta toată ziua călătorul care s'ar rătăci în aceste zile prin vre unul din orașele ca Dorohoi, Botoșani, Fălțiceni, Roman etc. să rămână nemâncat, — toate birturile fiind închise. În Galați, Brăila și Constanța nu se găsesc de cât birtași greci. Numai de pe la Buzău încoace încep și Români să se înțeleptească cu comerțul ăsta. Ploieștenii au fericirea să aibă în mijlocul lor pe cel mai ilustru birtaș; pe d-l Dobrogeanu-Gherea care ține restaurantul gărei și a cărui faimă s'a dus și în străinătate.

În Moldova mâncările sunt foarte ieftine; la cel mai bun birt porția nu trece de suma de 50 bani. În Galați, Brăila și Constanța se mănâncă pentru un preț ridicol; în aceste orașe am văzut birturi în cari se poate mânca cu jumătatea de porție de mâncare și se mănâncă destul de bine chiar cu suma de 50 bani un dejun. Iși poate ori și cine închipui ce avantaj e acesta pentru micii funcționari, elevi, muncitori, etc. În Brăila sunt birturi la cari un abonament pe o lună costă 22 lei. Majoritatea elevilor liceului mănâncă la aceste birturi. Și birturile, cari au prețuri așa de mici nu sunt dintre cele proaste, nu. Sunt birturi bune, birturi de a doua mână cari se mulțumesc să câștige puțin dar să aibă cât mai mulți clienți. La oara prânzului birturile astea sunt neîncăpătoare pentru mulțimea de elevi și de funcționari cari vin să ia dejunul. Astfel de birturi noi nu avem în Craiova. De aceea, majoritatea elevilor săraci dela liceu sunt nevoiți să mănânce cât de mizerabil și insuficient pe la gazdele lor, cărora nu le dă mâna să gătească mâncări mai bune dar cari nici nu se pricepe la așa ceva. Ce faptă frumoasă ar face d-l primar al orașului dacă s'ar gândi să înființeze și la noi în Craiova o ospătarie de felul celeia care există în București și unde cu 30 bani un om sărac poate mânca să se sature.

Societatea »Caritatea» a doamnelor craiovene a dat Duminică la oarele 4 p. m. un boston în sala Minervei la care a luat parte toată elita Craiovei. Sala decorată cu mult gust făcea să reiasă frumoasele toalete ale doamnelor craiovene atât de distinse și elegante. Doamnele Olga *Gîrgur* și Aurelia *Popp* reprezentantele Carității, ca membre în comitetul Societății, făceau onorurile serbarei având câte o vorbă amabilă sau un salut distinct pentru fiecare din oaspeți. Dansurile au încetat la un moment dat, pentru ca tragerea loteriei Societății »Amica Copiilor» să se poată face. Cele 25 loturi erau expuse în sală și atrăgeau privirile celor prezenți.

»Natura» revistă științifică de popularizare, anul IV, No. 2. — Noemvrie 1908. Cuprinde: Bernard Palissy, Dr. I. Simionescu. Paralelogramul puterilor, N. N. Bottez. O expediție la Antarctic, I. Corbu. Ceva despre inteligența animalelor, Marius Nasta. Privire generală asupra chimiei din timpurile cele mai vechi și până în zilele noastre, G. G. Longinescu. Notițe: * * *

Balonul Parseval construit în Berlin pentru trebuințe militare, a făcut zilele aceste a treia ascenziune de probă. Se asigură că comisiunea militară a rămas de

astădată pe deplin mulțumită. Excursiunea a dovedit că sistemul după care e construit balonul corăspunde pe deplin scopurilor de războiu și deci va fi cumpărat de către administrația militară cu prețul de 250,000 mărci.

Incendiu. Azi după amiază la 4 oare s'au aprins grajdurile d-lui I.D. Avrigeanu comerciant. Pocol a fost stâns de pompierii locali.

Se caută un măsar și pantofar. În *Foșteldea* s'ar putea așeza un măiestru harnic măsar și un pantofar, care știe face și cisme. Informațiuni la d-l preot I. Bunea, poșta Ujegyház.

Varietăți.

Toți acei cari au călătorit la țară, s'au oprit într'o gară și mai cu seamă acei cari și-au lipit urechea de un stâlp de telegraf au putut auzi un vâjăit, un sunet, o succesiune de note când mai armonioase când mai stridente.

Unii oameni de știință sau diletanți afirmă că aceste sunete pot fi considerate de niște indicii meteorologice.

Un om de știință francez, *Cumssel-Carnot*, observă asupra acestui fenomen următoarele: »Am observat că întotdeauna când se auzia acest cântec pe vreme bună, se întâmpla în atmosferă o schimbare radicală în cel mult 30 de ore după observație. Sunt doi ani și jumătate de când am început să observ acest fenomen și niciodată nu s'a întâmplat ca schimbarea să nu urmeze mai mult sau mai puțin complet începând dela vânt și isprăvind cu ploaia sau chiar cu furtuna. Dar totdeauna schimbarea a avut loc în aceiași împrejurare — și cred chiar că această schimbare era mai mult sau mai puțin însemnată după cum stâlpii de telegraf cântaseră mai încet sau mai tare.«

Care să fie dar cauza acestui fenomen? Ar trebui atribuită vântului a cărui putere face să vibreze firul telegrafic ca și coarda unei uriașe viori; vibrația se transmite apoi stâlpului, care o amplifică. Dar explicația asta de bună seamă că este prea simplă și prea puțin întemeiată. Și aceasta, fiindcă s'a observat adeseori că stâlpii de telegraf cântau fără să sulte vântul și deasemenea vântul sula iar stâlpii nu cântau de loc.

...Iată un barometru pentru agricultor, pentru călător, pentru păstor și chiar pentru păzitorii de găște de pe malurile șanțurilor, un barometru care poate fi verificat și folosit de oricine — cu toate că știința încă nu l'a putut verifica.

Bambul ca mijloc de crimă și de schinuire. — Într'un mic articol publicat sub acest nume în revista *»Le Bambou; son étude, sa culture, son emploi»*, care apare la *Mons în Belgia* sub îngrijirea d-lui *J. Honzeau de Lehaie*, se arată cât de felurite sunt întrebuințările acestei plante tropicale. Din pricina *acidului silicic* pe care îl cuprinde în cantitate mare, lemnul acesta e atât de tare încât nu-l întrece nici oțelul. Din el se pot face pumnale, care pe lângă altele sunt și ușoare. Autorul are un pumnal de acestea care a slujit în *Siam* la săvârșirea unui omor. Coadă frunzelor la un fel de bambu e acoperită cu păr. Acesta e cules de indigeni și pisat. Praful slujește la omorarea, fiind presărat pe ascuns în patul victimelor, și lucrează ca un »*praf de scărpinat*» nespus de tare. El produce usturimi nu numai asupra mucoaselor, ci și asupra pielii și mai ales la încheieturi. Aceasta se inflamează, se rănește și pe urmă face puroiu. După constituția fiecărui om celelalte semne ale otrăvirii sunt schimbătoare, dar se sfârșesc mai totdeauna cu moartea, după o suferință lungă și grea. Se pare că pătrund particulele mici de celuloză în sânge și prin circulația acestuia în toate părțile corpului. Uceigașul scapă cele mai adeseori de pedeapsă, deoarece făptuirea crimei nu e văzută de nimeni. Iar cauza morții e foarte greu, dacă nu cu neputință de hotărât. Cât de puternică e această otrăvă, s'a dovedit în sudul Franței la un câne de vânatoare. Acesta obicinuia să alerge prin grădina stăpânului său, unde se sădise *Pilosolachys pubescens*. În primăvara, când au răsărit vlăstarele, s'a îmbolnăvit cânele. Întâi i-s'au umflat ochii, pe urmă nasul, apoi a orbit, ochii au făcut puroiu, sub pielea capului au eșit bubae și nasul i-s'a umflat. A trebuit să se puie capăt acestor suferințe ale bietului câne, împușcându-l.

Se știe că Chinezii bat cu bețe de bambu. Durerile sunt cu atât mai mari, cu cât nodurile lemnului produc crepături mari în piele și se face carne vie numai după căva lovitură. Această schinuire e însă nimica față de tragerea în țapă de o grozăvie nespuse. În jurul unui vlăstar de bambu, de 30—40 cm. înălțime, se adună atâta pământ încât să se facă un fel de scaun, pe care e așezat condamnatul. Nefertitul e legat cu spinarea de un stâlp, iar picioarele îi sunt legate de niște țărugi. Restul se lasă pe seama naturii. Fiindcă vlăstarul de bambu, destul de gros chiar dela pământ, crește cu vre-o palmă și ceva pe flecare zi, vârful lui tare și ascuțit pătrunde în corp și găurește cu încetul măruntaele. Numai după o suferință de două până la trei zile e scăpat nefertitul de durerile lui groaznice. Oricât ar fi de cunoscuți Chinezii prin schinuirile lor, dar modul acesta de omorare e tot ce e mai groaznic din ce a născocit omul.

(»Natura.«)

Numărul jubilar al »Gazetei Transilvaniei» se poate comanda direct sau prin librării cu prețul de 1 coroană 50 bani în Austro-Ungaria și 2 coroane (2 Lei 20 bani) în România și străinătate.

Venitul curat ce va rezulta din desfacerea ediției jubilar, a »Gazetei» se va da *fondului jubilar pentru ajutorarea ziaristilor români din Transilvania și Ungaria.*

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 2 Decemvrie. Cu ocaziuniunea serbarilor din preseara jubileului s'au întâmplat foarte multe nenorociri. Mai mult ca două sute de persoane au fost greu rănite și patru persoane au murit. Mulțimea care se imbulzea înaintea Burgului a strivit pe femeia deputatului Hörth și pe o alta necunoscută. În urma extraordinarei imbulzeli au fost strivite încă două femei în Kärthnerstrasse și într'o stradă din interiorul orașului. Amândouă au murit. Una din ele este soția președintelui camerei avocaților.

Agram, 2 Dec. Conductul de torțe ce era să se facă aseară cu ocaziuniunea jubileului a fost oprit deoarece s'a auzit că se vor ținea la acest conduct vorbiri contra guvernului croat.

Praga, 2 Dec. Aseară excesele contra Germanilor au luat dimensiuni foarte grave. Dragonii au fost primiți de mulțimea infuriată c'o ploaie de pietri. S'au aruncat cu pietrii din birturi și din locuințe. A trebuit să fie mobilizat întreg batalionul de infanterie. Din mulțime s'au împușcat 50 focuri dintr'o parte și din alta. 65 oameni au fost răniți și mulți arestați. În Brünn și Olmütz s'au întâmplat iarăși ciocniri numeroase între Germani și Cehi.

Paris, 2 Decemvrie. O ceață deasă s'a lăsat asupra Parisului intrerupând circulația tramvay-elor. Agenți cu facele aprinse asigură circulația. Se semnalează numeroase accidente. O persoană a fost ucisă de un tramvay. La Gévres, aproape de Paris, două tramvaye s'au tamponat; au fost cinci răniți. Le Poissy o trasură s'a lovit de un tramvay; au fost patru persoane omorâte.

Londra, 2 Decemvrie. »Daily Chronicle« află din Washington, că președintele Roosevelt a fost eri victima unui accident de automobil. D-l Roosevelt a fost răsturnat de automobil tocmai în momentul când se pregătea să traverseze o stradă. Dânsul nu are decât câteva contuziuni ușoare.

Paris, 2 Dec. »Le Matin« află din Londra, că între Rusia și Italia

s'a încheiat un tratat secret cu privire la Peninsula Balcanică.

Petersburg, 2 Dec. Într'o ședință secretă, *revolutionarii ruși* au hotărât să sprijinească Conferința internațională, pentru ca, în chipul acesta să poată proclama din nou revoluția în Rusia.

Paris, 2 Dec. Poliția a dat peste o bandă ascunsă de cartofori și hazzardiști și au arestat toată societatea. Intre cei arestați sunt și următorii unguri: F. R. Baross, A. Glück, Horvath Laszlo, R. Koebel și un conte Festetich.

Serajevo, 2 Decemvrie. Toți cei condamnați pentru lesa Majestate la două săptămâni închisoare sau până la 150 coroane amendă, au fost grațiați. Condamnaților în procesul de înaltă trădare în Banialuca, li s'a iertat restul pedepsei.

Vorbe adânci.

- 1) Pădurea nu se teme de cel ce încarcă mult, ci de cel ce încarcă câte puțin.
- 2) Gardul rău învață vite vicioasă.
- 3) La drum fânul și lemnele beau vin, piatra și cărămida ba.
- 5) Stogul se începe dela vârf și treaba dela cap.
- 5) Ferească Dumnezeu de calic (avar, sgârcit). Când face pomană și dracul știe.
- 6) La baligă moale nu trebuie apă multă.
- 7) Cânele nu fuge de colac, ci de ciomag.

Cărți noi.

- În institutul de arte grafice »Minerva« au apărut următoarele cărți frumoase:
- Titu Maiorescu*, »Critice«, Volumul I, preț 1.50 cor.
- C. Sandu-Aldea*, »Pescar de Islanda« preț 1.50 cor.
- Ludovic Dauș*, »Iluzii« roman 1.50 coroane.
- Ion Bârseanu*: »Dor pustiu«. C. 1-50
- N. Dunăreanu*. »Răsplata« (nuvele). Preț 1.50 cor.
- I. L. Caragiale*. »Momente, Schițe, Amintiri«. Preț 1 cor. 2.—
- Adina Gr. Olănescu*. »Cogetări«. Preț 1 cor. 1.50.
- Guy de Maupassant*. »O viață« (umilol adevăr) traducere de *Em. Gârleanu*. Preț 1 cor. 2.—
- Cor. Moldovan*. »Cântarea cântărilor«. Preț 1 cor. 1.—
- Caton Theodorian*: »Sângele Solovenilor«. C. 1-50.
- C. Sandu-Aldea*: »Sfaturile unui plugar luminat«, carticea I-a. 50 bani.
- Al. Cazaban*: »Chipori și suflete«. C. 1.50.
- Marius Băulescu*. »Extaz« (poezii). Preț 1 cor. 1.50.
- M. Sadoveanu*. »Dureri înăbușite« ediția II. Preț 1 cor. 2.—
- M. Eminescu*: »Poezii postume«, ediție nouă. C. 1-50.
- Se pot procura și prin librăria »Gazetei Transilvaniei« în Brașov și a se adauge la fiecare portu 10 bani.
- Cărți nouă sosite la »Librăria Gazetei»:**
- Din colecțiunea C. Sfelea* au sosit 4 numeri.
- No. 1 Alexandri »Despot-Vodă« 1 cor. 10 porto.
- No. 2 Mihail Eminescu »Proza« 1 cor. 10 porto.
- No. 3 C. Negruzzi »Poezii și Testru« 1 cor. 10 porto.
- No. 4 Ioan Sandulescu »Poezia lirică« 2 cor. 10 porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor responsabil: Victor Branice

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Nr. 19457/1908.

Concurs.

Pentru ocuparea locului, ajuns în vacanță, de **cassier** în uzina de gaz aerian se deschide concurs.

Venitele cassierului dela uzina de gaz, carele se angajează cu contract și cu condițiune de abdicere cu trei luni înainte sunt:

Plata fixă anuală 1600 cor., și bani de quartir 400 cor pe an cu asigurarea, că ivindu-se cazul de a deveni angajatul incapabil de funcțiune, va primi o rebonificare odată pentru tot-deanna și anume: după un serviciu de 10 ani în mărimea plății sale animale, iar după 20 de ani de serviciu în mărimea salariului anual indoit.

Doritorii de a ocupa acest loc au să-și prezent ze rugările la subscrisul magistrat până în 14 Dec. a. c. la 12 oare din zi, și în acela să dovedească că au calificațiunea pentru acest post, că posed limba germană, maghiară și română și că n'au trecut de 40 de ani.

Despre datorințe e c-ss'erului în uzina de gaz se primesc informații mai de aproape în de-părțământul V-a — afaceri economice — magistratual.

Acți sunt depuse spre informațiune proiectul contractului de serviciu precum și instrucțiunea de serviciu.

Brasov, în 24 Noemvrie 1908.

925,1—2.

Magistratul orașenesc.

RESTAURANT.

Casa de împrumut și păstrare „**ECONOMIA**”, societate pe acțiuni în Cohalm (Köhalom) își esarândeză **Restaurantul** său împreună cu cafe-nea și situat în Cohalm sub Nr. de casă 93, pe timp de 3 (trei) ani începând din 1 Februarie 1909 până la 31 Decembrie 1911.

La Restaurant sunt și două odăi mari pentru pasageri. Apoi: curte mare cu șosea pentru care, șopron de lemn și 2 grădini mari, ghetariu nou betonat, o grădina mare cu popicarie și e situat într-o pozițiune foarte avantajoasă. Chiria anuală este de cor. 1600.—.

Reflecții își vor înainta ceretele în scris cel mult până la **20 Decembrie 1908**, la subscrisa direcțiune, de unde și până atunci se pot primi condițiunile speciale de esarândare și totfelul de informațiuni — verbal și în scris.

Direcțiune: Institutului „**ECONOMIA**”.

(926,1—1.)

Ce?... Tata a permis, sunt doară **tuburi de cigarete „Jacobi-Antinicotin”**.

Săprindere plăcută! Pie-care eu-tie conține o carte vrăjita interesantă

Atenț une! Verificați în cutii de țigare cu numele „**JACOBI**”.

Deposit principal de Galoci veritabili rusești din Petersburg
Galoci de gumi și Șoșoni
 marea recunoscută de elasa primă.
 Cel mai bun mijloc de apărare contra umezelei și frigului recomandă cu prețurile de concurență cele mai ieftine.
Friedrich Bahmüller,
 cel mai mare deposit de încălțăminte, **Brasov, Strada Porții nr. 18,**
 (3-2,6—12.)
 (în casa proprie).

SĂNĂTATEA
 este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind **CORSET GRADEFRONT** care este comod și modern. se capătă după măsură sau gata numai în **MAGAZINUL MME B. GOLDSTEIN,** Confecționare de corsete specialitate **BRASOV, Strada Vămei Nr. 21**

CHAMPAGNER TORLEY TALISMAN

ANUNCIURI
 inserțiuni și recl.
 sunt a se adresa subscrisor administratiunii în cazul publicării unui ananțiu mai sau se adată se face acordământul care crește cu cât publicitatea se face mai de multe ori.
 Admi istr. Gazetei Transilvaniei

Au sosit pentru post:
 Icre roși și negre. Masline trille și vollo. Lacherda, Scrumbii de Dunăre. Aalfișiu marinat ș. a. Sprotten și Lachs de Rin afumat. Sardine de Dandicole și Varhănek Somn, Cegă Șalău și crap proaspăt. Hiribi uscate. Halva vanilată și cu alune. Rachat și șerbeturi. Struguri de Malaga și curmale.
 Precum și următoarele brânzeturi:
 Lapte acru adevărat de oi. Cașcaval. Brânză de burduf. Ementhal. Eidamer. Strachino di Milan. Gorgonsola. Parmesan. Rochfort și altele.
Espediție zilnică cu poșta
I. G. EREMIE,
 Brasov, Strada Hirscher Nr. 1.
 (415,4—5.)

La HAGYENYED
 Con. Alsófehér
 să se adreseze cine dorește a cumpăra **Pomi Roditori Altoiți,** de calitatea I, arbori de promenadă, tufe de ornament, acăți, giedicii, coniferi ș. a., precum și **Viță de vie altoită,** viță de vie europeană și americană cu și fără rădăcini. Cataloge trimit gratuit și franco.
FISCHER & Comp

torile Crăciunului haine bune
Aviz important.
 Adre la cunoștința Onoratului public din loc și împrejurime că **mi-a sosit** un mare asortiment de **stofe franceze și engleze.**
Prăvălia de stofe din Brașov
P. PAVEL & Comp.,
 Brasov, Strada Michael Weiss Nr. 26.
 În prăvălia mea se lucrează atât **haine civile** cât și **militare** cele mai elegante haine de bărbați după măsura și după croiala franceză și engleză se pregătește în propriul atelier aranja după recerințele cele mai moderne.
 Eu cred, că On public poate avea toată încrederea în mine, care am fost distins pentru lucrurile mele bune în anu 1906 la Expo sița generală română din București cu medalia de argint și D plomă de recunoștință.
 Com. de din provincie se esecută prompt și ieftin.
Mare magazin de: Manjete și gulere de pânză. Manjete și gulere de cauciu. B toni pentru manjete. Măuși de iana blănite de Gla-se și de lână cu prețurile cele mai ieftine.
 firma P. PAVEL & Comp, Brasov.

Hoti acei Lomni, cari doresc să se aiba de scriba-

și ieftine, bine lucrare, să poartasca la

In fie-care zi se află: **Krenwürstel proaspeți.** — **Șuncă excelentă.** — **Cestite de porc, fierte și nefierte** — **Cele mai fine cărnuri atunate,**
 la **KAMNER & JIRKOFISKY,**
 fabricanți de cârnătarie, Brasov, Têgul Inului No. 2.
 Spedițiuni cu poșta în fie-care zi.
 linografia A. Mureșianu, Brasov.